

MÖNSTERÅS
KOMMUN

Planeringsstrategi 2024

Mönsterås kommun

Antagen av Kommunfullmäktige den 27 maj 2024 §66

Innehållsförteckning

Inledning	1
Vad är en Planeringsstrategi?	2
Ställningstagande förändrade planeringsförutsättningar.....	3
Plan- och bygglagen, PBL, (2010:900)	3
Miljöbalken (1998:808)	3
Lag (2000:1383) om kommunens bostadsförsörjningsansvar	4
Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter	4
Riksintressen	4
Agenda 2030	4
Regionala styrdokument	4
Kommunala styrdokument	4
Kommunens utvecklingsarbete.....	6
Sammantagen bedömning aktualitet	6

Inledning

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som anger kommunens inriktning för utveckling på kort och lång sikt. Översiktsplanen redovisar hur kommunen planerar att använda mark och vatten, hur kommunen förhåller sig till allmänna intressen samt säkerställer en långsiktigt hållbar utveckling.

År 2020 skedde ändringar i plan- och bygglagen vad gäller översiktsplaneringen som innebär krav på kommuner att anta en planeringsstrategi. I planeringsstrategin ska kommunen redogöra för om det har skett förändringar vad gäller planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Om kommunen varken antagit en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan, som har fått laga kraft, inom två år efter ett ordinarie val blir gällande översiktsplan inaktuell.

Mönsterås kommuns nuvarande översiktsplan är uppdelad i tre delar:

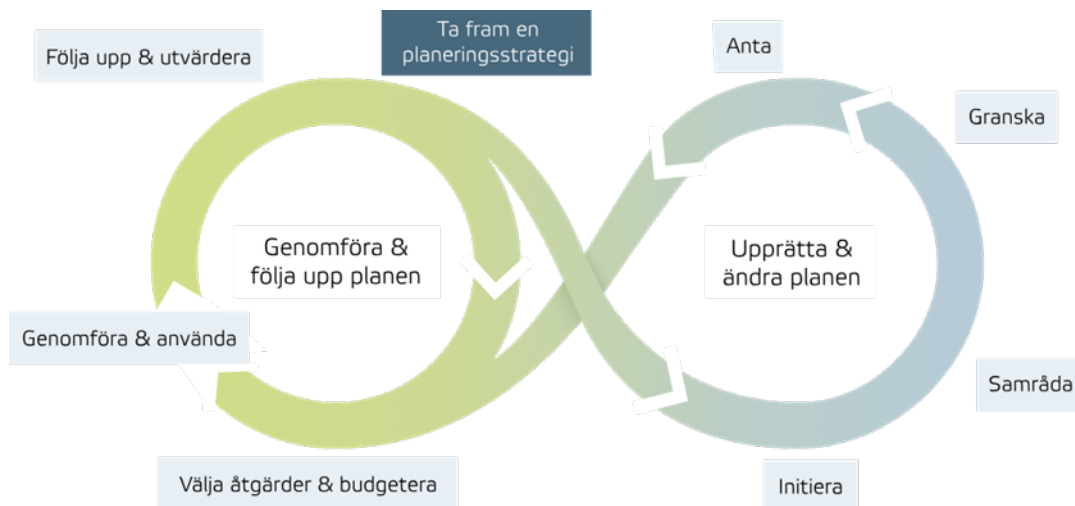
- Mål och strategier (antagen 2002)
- Kusten (antagen 2006)
- Inlandet (antagen 2012)

Ett nytt förslag till översiktsplan beräknas kunna antas under okt/nov 2024. Översiktsplanen har varit ute på samråd 26 september 2022 t o m 5 februari 2023 och granskning 23 oktober 2023 t o m 31 januari 2024.

Vad är en Planeringsstrategi?

Syfte med en planeringsstrategi är att arbetet med översiktsplaneringen ska drivas mer kontinuerligt samt stärka översiktsplanens ställning som politiskt dokument. Tanken är att om översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klart om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen.

I planeringsstrategin ska kommunen redogöra för om det har skett förändringar när det gäller planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet. Planeringsstrategin i sig innebär dock ingen ändring av översiktsplanen utan ska enbart tala om vad kommunen ska fokusera på i översiktsplaneringen och om det finns delar av planen som behöver ändras.

Figur från Boverket

Processen kring planeringsstrategin innebär inte krav på ett samrådsskede eller att strategin ska bedömas gentemot miljöaspekter enligt miljöbalken. Eftersom strategin enbart förhåller sig till gällande översiktsplan, så har den bedömningen redan gjorts vid framtagandet av översiktsplanen. De formella kraven på planeringsstrategins innehåll är av begränsad omfattning vilket möjliggör att strategin kan hållas kortfattad.

Om kommunen inte antar en planeringsstrategi inom avsett tidsintervall anses översiktsplanen i sin helhet vara inaktuell, det vill säga även inklusive eventuella ändringar för en viss del av kommunen och tillägg avseende ett visst allmänt intresse.

Översiktsplanen måste vara aktuell för att fungera som vägledning vid beslut om exempelvis detaljplaner. Handläggningen av bygglov och förhandsbesked påverkas också av översiktsplanens aktualitet, eftersom översiktsplanen ligger till grund för lämplighetsprövningen. Därför kommer det att försvåra handläggningen av bygglov och förhandsbesked, om översiktsplanen upphör att vara aktuell. Detta gäller även andra prövningar av tillstånd och ärenden enligt andra lagstiftningar som till exempel miljöbalken.

En inaktuell översiktsplan innebär också att andra myndigheter får göra egna bedömningar gällande hanteringen av den fysiska miljön vid beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken. Det är också viktigt att översiktsplanen är aktuell för att företrädare för regional och statlig planering ska kunna väga in kommunens ställningstaganden, till exempel vid planering av ny infrastruktur.

Ställningstagande förändrade planeringsförutsättningar

Nedan redovisas ändringar av betydelse för den översiktliga planeringen som skett avseende lagar, riksintressen, regionala och kommunala styrdokument sedan nuvarande översiktsplan antagits.

Plan- och bygglagen, PBL, (2010:900)

Den 2 maj 2011 infördes nya PBL som stärkte översiktsplanens strategiska funktion liksom kravet på aktualitetsprövning. Nedan listas senare ändringar i PBL som rör den översiktliga planeringen.

- I 2014 införs en ny punkt i 2 kap. 5 § PBL för att tydliggöra sambandet mellan PBL och lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Samma år infördes även krav på redovisning i översiktsplanen om hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.
- 2015 infördes bestämmelser i 5 kap. 7 § PBL om att detaljplaneläggning som inte är förenlig med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande ska handläggas med ett utökat planförfarande.
- 2018 infördes ett nytt 6 kap. - Miljöbedömningar - i miljöbalken vilket förändrade kraven på innehållet i översiktsplanen och arbetet med att ta fram planerna. Samma år infördes även nya krav på översiktsplanens innehåll vad gäller kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.
- 2019 infördes ett nytt 7 kap. Regional fysisk planering i PBL om att en regionalplan ska antas för Stockholms län respektive Skåne län. För kommuner i dessa län innebär det att en sådan plan blir vägledande för kommunens fysiska planering. Ändringarna i PBL påverkar både kravet på översiktsplanens innehåll och arbetet med att ta fram översiktsplanen.
- 2020 infördes flera ändringar i 3 kap. - Översiktsplan - PBL med syftet att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Det införs nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses vara aktuell och upphör att gälla. Kommunen ska i princip anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Vidare fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser.

Miljöbalken (1998:808)

- 2009 infördes ändringar avseende strandskydd vilket innebär bland annat att om ett detaljplanerat område planeras om, så återinträder strandskyddet. Ytterligare en ändring var att ansvaret om dispens eller upphävande övergick till kommuner. Även möjligheten för kommuner att peka ut LIS-områden (områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen) tillkom.
- 2018 infördes ett nytt 6 kapitel - Miljöbedömningar - i miljöbalken vilket exempelvis innebär nya och ändrade ord och uttryck för att tydliggöra processer om miljöbedömning.

Lag (2000:1383) om kommunens bostadsförsörjningsansvar

- 2014 trädde omfattande ändringar av lagen i kraft. Bland anges att de riktlinjer som kommunerna ska ta fram för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av kravet i 3 kap. PBL om att kommunen i översiktsplanen ska redovisa hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.
- 2022 trädde ändringar av lagen i kraft. Dessa innebär bland annat att kommunen ska analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

- 2020 blev barnkonvention svensk lag. Detta förstärker barnrätten vid tillämpningen av andra lagar, exempelvis PBL. Barns intressen ingår i princip i alla de intressen som anges i 2 kap. PBL och även i en del andra bestämmelser i PBL uttrycks barns intressen.

Riksintressen

Nedan listas de större förändringar som skett avseende riksintressen sedan nuvarande översiktsplan antagits för Mönsterås kommun.

- Riksintresse för Kulturmiljövård
  - 2015 gjordes en revidering av riksintresseområden. Bland annat plockades riksintresset Kronobäck-Råsnäs bort, och riksintresset Mönsterås köping justerades.
- Riksintresse energiproduktion - Vindbruk
  - 2013 gjordes en revidering av riksintresseområden. Ett mindre riksintresse togs bort i kommunens sydvästra del, därmed kvarstår endast ett riksintresse, väster om E22 i höjd med Södra Cell.
- Riksintresse för kommunikationer
  - 2023 beslutades att riksintresset för riksväg 34 togs bort.

Agenda 2030

Nuvarande översiktsplan nämner Agenda 21. År 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda som innehåller 17 globala mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Regionala styrdokument

Nedan listas de viktigaste regionala styrdokument som har betydelse för den översiktliga planeringen:

- Regional utvecklingsstrategi. Nuvarande översiktsplan nämner Regional utvecklingsprogram 99. Den senaste versionen av regional utvecklingsstrategi är från 2019.
- Trafikförsörjningsprogram för Kalmar län 2021–2029. Trafikförsörjningsprogrammet är det viktigaste styrinstrumentet för kollektivtrafikens utveckling.
- Regional transportplan för Kalmar län 2022–2032. Länsplanen omfattar prioriteringar på åtgärder på det regionala vägnätet.

Kommunala styrdokument

Nedan listas de viktigaste kommunala styrdokument som har betydelse för den översiktliga planeringen och som har tillkommit efter nuvarande översiktsplan antagits:

- Lokala miljömål (2020–2025)
- Bostadsförsörjningsprogram 2020-2023 (nytt program påbörjat)
- Kulturminnesvårdprogram 2003
- Avfallsplan 2018 - 2023
- Vattentjänstplan (antaget 2024 som tematiskt tillägg till översiktsplan)
- Kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer
  - Centrala Mönsterås kommun 2017
  - Centrala Timmernabben 2020
  - Ålems kyrkby och Pataholm 2022
- Ortsanalyser
  - Blomstermåla 2016
  - Ålem 2019
  - Fliseryd 2021
  - Timmernabben 2023
- Vindbruksplan 2010 (Ny plan påbörjad 2023)

Kommunens utvecklingsarbete

Ny kommunövergripande översiktsplan beräknas kunna antas under okt/nov 2024. Översiktsplanen har varit ute på samråd 26 september 2022 t o m 5 februari 2023 och granskning 23 oktober 2023 t o m 31 januari 2024.

I granskningsförslaget för översiktsplanen listades nedanstående fördjupningar, program och planer som identifierats under planprocessen som fortsatt arbete:

- Tematiskt tillägg avseende Vatten/avlopp (Vattentjänstplan) antogs april 2024.
- Arbete med tematiskt tillägg avseende vindkraft är påbörjat.
- I den kommande översiktsplanen står att ett tematiskt tillägg i form av en grönstrukturplan ska tas fram.
- Aktualisera avfallsplanen
- Aktualisera kulturmiljöprogram
- Ta fram rapporter om kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer för Blomstermåla och Fliseryd samt Ålems stationsområde
- Ta fram/aktualisera energi- och klimatstrategi

Sammanfattning av bedömning aktualitet

Prövningen av översiktsplanens aktualitet ska göras i förhållande till om planen ger vägledning om den avsedda mark- och vattenanvändningen, hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur planen tillgodoser värdena i riksintressen och hur gällande miljö kvalitetsnormer följs.

Vid granskning av den aktuella lagstiftningen, nationella och regionala mål, samt översiktsplanen och dess tematiska tillägg inom Mönsterås kommun, har flera aspekter framkommit angående översiktsplaneringen. Även om flera lagar och styrdokument har förändrats sedan nuvarande översiktsplan antagits bedöms översiktsplanens funktion som övergripande mål- och styrdokument fortfarande vara relevant även om enskilda ställningstaganden behöver revideras. Bedömningen är därför att översiktsplanen som helhet fortfarande kan ses som aktuell.